

“การวางแผนภาษีสำหรับครอบครัว”

โดย

ดร.สุวรรณ วัลย์เสถียร

ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีและประธานที่ปรึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วันศุกร์ที่ 16 พฤษภาคม 2546 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

ดร.สุวรรณ วัลย์เสถียร ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี และประธานที่ปรึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและกรรมการบริษัทจดทะเบียนขนาดใหญ่อีกหลายแห่งได้เปิดประเด็นเรื่องของภาษีว่าปัจจุบันภาครัฐให้ความเข้มงวดกับการจัดเก็บภาษีมาก การเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีจากการค้าเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม(VAT) ทำให้เสียภาษีหัก ณ ที่จ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนจะต้องมีการวางแผนในเรื่องของการเสียภาษี

ขั้นแรกในการวางแผนการเสียภาษีคือ จะต้องดูว่ามีรายได้แค่ไหน ซึ่งหากรายได้สูงพอประมาณ จำต้องมีการวางแผน ส่วนคนที่ยังหาเข้ากินค่านั้น โครงสร้างการเสียภาษีของรัฐก็มีการระบุไว้แล้วว่ารายได้ 80,000 บาทแรก สามารถที่จะนำไปลดหย่อนภาษีได้

“แม้ว่าปัจจุบันผมจะมีเงินหลายร้อยล้านบาท แต่เมื่อหลาย 10 ปีก่อนผมเริ่มมีรายได้ที่ต่ำกว่า 0 บาท เพราะคุณแม่พ่อคุณแม่ทำการค้าและเป็นหนี้สิน และยอมรับว่าเงินที่มีตอนนี้ส่วนใหญ่มาจากการลงทุนมากกว่าทรัพย์สินที่หามาได้”

ขั้นที่สอง สำหรับคนที่มีรายได้แต่พ่อแม่ทิ้งสมบัติไว้มาก วิธีการที่จะเสียภาษีให้น้อยลง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการศึกษา เอาใจใส่ดูอินเตอร์เน็ต ศึกษาจากหนังสือ จากผู้รู้ หรือฟังสัมมนาต่างๆ ซึ่งดร.สุวรรณกล่าวว่าแม้ตนเองจะจบถึงระดับปริญญาเอก แต่ทุกวันนี้ยังใฝ่หาความรู้ตลอดเวลา

ดังนั้น ประการแรกที่ทุกคนควรทำคือ ควรออมเงินเพื่อใช้ในอนาคต “เงินออม” คือรายได้ที่หักค่าใช้จ่ายแล้ว ซึ่งทุกคนต้องออมตั้งวินาทีแรกที่มีรายได้ เพราะเมื่อดูจากอายุเฉลี่ยของ

ผู้ชายไทย พบว่ามีอายุยืนถึง 68 ปี บางคนสุขภาพดีก็อาจจะอายุยืนถึง 70-80 ปี ส่วนผู้หญิงนั้นจะมีอายุเฉลี่ยมากกว่าผู้ชาย ดังนั้น ควรที่จะมีเงินเพื่อใช้ในการรักษาพยาบาลให้มากขึ้นเมื่อสูงอายุ และอย่าพึ่งพารัฐเพียงอย่างเดียว เพราะเพียงแค่เรื่องโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค ที่ภาครัฐดำเนินการอยู่นั้นมีภาระในการใช้เงินจำนวนมากอยู่แล้ว

“ชีวิตการทำงานของผมเริ่มงานแรกด้วยเงินเดือน 1,300 บาท ในปี 1964 หรือผ่านมากกว่า 39 ปี แล้ว ผมใช้เอง 300 บาท ให้คุณแม่ 1,000 บาท เพราะธุรกิจที่บ้านมีปัญหา ต่อมาเงินเดือนเพิ่มเป็น 3,300 บาท ผมก็ยังใช้ 300 บาทให้คุณแม่ 3,000 บาท และตลอดเวลาที่ผ่านมามผมก็ยังให้เงินคุณแม่ตลอด”

ในเรื่องของวิธีการลดการเสียภาษีนั้น สำหรับคนที่มียาได้หลายทาง สามารถเลือกประเภทของรายได้เพื่อให้เสียภาษีน้อยลงได้ด้วยการเปลี่ยนสถานะภาพการเสียภาษีว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งหากเป็นการเสียภาษีในฐานะบุคคลธรรมดา เช่น กรณีอาชีพที่ปรึกษา กฎหมาย ถ้าจะเป็นนิติกรทำงานบริษัท ห้างร้าน ก็จะเสียภาษีเยอะ เพราะกรมสรรพากรมองว่ารายจ่ายส่วนใหญ่บริษัท ห้างร้านจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ แต่ถ้าหากเปลี่ยนฐานะจากบุคคลธรรมดาเป็นนิติบุคคล ตั้งเป็นบริษัทที่ปรึกษาทางการกฎหมายขึ้นมา กรมสรรพากรก็จะมองว่าเป็นการทำธุรกิจหักรายจ่ายได้มาก หรือตั้งเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งกลุ่มคนวิชาชีพนี้จะใช้วิธีนี้กันเยอะ หากเปรียบเทียบกันแล้วจะเสียภาษีน้อยกว่าหรือเสียภาษี 30% แต่ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาที่มียาได้เกิน 4 ล้านบาทต่อปีขึ้นไปต้องเสียภาษีถึง 34%

“ดังนั้นการที่จะเสียภาษีให้น้อยต้องหนีจากการเป็นมนุษย์เงินเดือน แต่ทั้งนี้ก็มีข้อได้เปรียบเสียเปรียบคือ การเป็นมนุษย์เงินเดือนมีโอกาสล้มละลายได้น้อยหรือแทบไม่มีและยังได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานด้วย ในขณะที่ถ้าเป็นบริษัท มีความเสี่ยงที่ลูกจ้างจะบอกเลิกการทำธุรกิจได้กลางคัน โดยที่ไม่ได้รับการชดเชยเหมือนกับเป็นพนักงานบริษัท”ดร.สุวรรณกล่าว

วิธีการลดภาษีอีกประเภทหนึ่งคือการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีต่างๆ ซึ่งในสถานภาพของสามีนั้นสามารถลดหย่อนภาษีได้ 30,000 บาทต่อปีเช่นเดียวกับภรรยา ส่วนลูกๆ นั้นลดหย่อนได้ 15,000 บาทต่อคน หากลูกยังเรียนอยู่ก็สามารถลดหย่อนได้เพิ่มอีก 2,000 บาท และตอนนี้รัฐได้เข้ามาสนับสนุนให้คนออมเงินกันมากขึ้น จึงสามารถใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เสียนั้นหักเป็นรายจ่ายได้

ส่วนการทำประกันชีวิตนั้น เป็นอีกจุดหนึ่งที่น่าสนใจ แต่มี 2-3 เรื่องที่ต้องพิจารณาเมื่อเปรียบเทียบกับเงินออมอื่นๆ คือ

1. ถ้าหากอายุน้อย ค่าเบี้ยประกันถูกกว่าคนที่มียามาก

2. ถามตัวเองว่าสามารถเก็บเงิน ออมเงินด้วยตัวเองได้หรือไม่ ถ้าได้ เอาเงินใส่กระปุกไว้กับตัวจะโตมากกว่า เพราะการประกันนั้นเหมือนกับการหลอกนิดๆ หรือพูดไม่หมด เพราะเงินกว่า 46% ที่ส่งให้จะเป็นค่าใช้จ่ายของบริษัทในการบริหารงาน ค่าใช้จ่ายให้กับตัวแทน การนำไปกระจายความเสี่ยงและภาษีต่างๆ ในขณะที่เหลือ 54% เป็นเงินออมเท่านั้น ดังนั้น ถ้าเรานำเงินฝากไว้หรือซื้อหน่วยลงทุนของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนต่างๆ ก็จะเป็นเงินเต็ม 100% เลย และ

3. คิดถึงความจำเป็นในการต้องมีประกันว่า ถ้าเป็นคนโสด ไม่มีภาระ ความจำเป็นในเรื่องนี้ก็จะน้อยลง

“ผมก็มีการซื้อประกันชีวิตบ้าง แต่ผมมีข้อคิดว่า ถ้ามีเงินเท่ากับรายจ่ายตลอด 5 ปี ก็ไม่มีความจำเป็นที่ต้องมีประกันชีวิต ตัวอย่างเช่น ครอบครัวหนึ่งมีค่าใช้จ่ายเดือนละ 1 แสนบาท หรือปีละ 1.2 ล้านบาท ดังนั้น ถ้ามีเงิน 6 ล้านบาท แม้ว่าหัวหน้าครอบครัวจะเสียชีวิต ภรรยาและลูกก็ยังมียังเงินใช้ไม่เดือดร้อน อย่างต่ำ 5 ปีที่จะสามารถตั้งตัวได้ และการทำประกันชีวิตไม่ควรที่จะซื้อมากเกินไป หรือซื้อเท่าที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายของครอบครัว 5 ปี เพราะข้อดีของการประกันก็มีคือการคุ้มครองความเสี่ยงและได้การลดหย่อนภาษีที่ให้ 50,000 บาทต่อปี”

เรื่องการทำประกันชีวิตนั้น ถ้าหากว่าทำในต่างประเทศจะได้เบี้ยประกันที่ถูกกว่าเพราะค่าโสหุ้ยต่ำและคนทำประกันมาก อีกทั้งยังเป็นเงินตราต่างประเทศ ส่วนดอกเบี้ยที่ผ่อนบ้านก็สามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้ และบ้านถือเป็นปัจจัยสี่ที่ต้องมี ในการซื้อบ้านควรซื้อที่ราคาเกินกำลังบ้าง เพราะรายได้จะค่อยๆ เพิ่มขึ้นในแต่ละปี จะทำให้การผ่อนสบายขึ้น อีกทั้งการซื้อบ้านนั้นยังได้ประโยชน์กว่าการไปซื้อทรัพย์สินอย่างอื่น เช่น รถยนต์ที่ต้องเสียค่าประกัน ค่าซ่อมแซม ค่าต่อทะเบียน และมีค่าเสื่อมสภาพด้วย แต่บ้านหากทำเลไม่แย่มากๆ แล้ว ราคาจะมีการปรับเพิ่มขึ้น

“ตัวอย่างบ้านผมที่ถนนสุขุมวิท ซอย 8 พื้นที่ 200 กว่าตารางวา ซื้อเมื่อปี 1981 ราคาประมาณ 5 ล้านบาท ตอนนี้อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 50 ล้านบาท ดังนั้น ผมอยู่ฟรีมากกว่า 20 ปี และยังมีกำไรกว่า 45 ล้านบาท ขณะเดียวกัน ผมก็มีบ้านอีกหลัง ไม่ใช่บ้านเล็ก แต่เป็นบ้านที่ 2 ภรรยาคนเดียว เป็นบ้านสำหรับพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ เปลี่ยนบรรยากาศ เพราะบ้านที่สุขุมวิทนั้น

เป็นทั้งบ้านและที่ทำงาน ตอนที่ซื้อ ผมก็คิดว่าถ้าซื้อที่หัวหิน ะอำ สามารถไปเดือนละไม่กี่หน และใช้เวลาเดินทางอีก แต่ถ้าบ้านอยู่แถบชานเมืองหรือกรุงเทพ โอกาสที่ราคาที่ดินจะเพิ่มมีมากกว่า ในเขตต่างจังหวัด ดังนั้น จึงได้ซื้อที่แถบถนนศรีนครินทร์จำนวน 2 ไร่ ตารางวาละ 12,000 บาทเมื่อ 10 ปีที่ผ่านมา ตอนนี้อยู่ตารางวาละ 52,000 บาท กำไรแล้วกว่า 32 ล้านบาท หากจะถามว่าทำไมผมคิดถึงแต่เรื่องเงิน ถ้าหากว่าไม่ทำให้ใครเดือดร้อนก็ทำไปเถิดครับ”

ปัจจุบันภาครัฐยังได้ลดหย่อนภาษีการขายบ้านให้ด้วยหากว่ามีการขายบ้านและมีการซื้อบ้านใหม่ภายในระยะเวลา 1 ปี

ทั้งนี้ ดร.สุวรรณยังได้ให้ข้อสังเกตในเรื่องของการหาวิธีลดหย่อนภาษีดีกว่า เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจเพราะได้ประโยชน์ 2 ฝ่าย ทั้งเจ้าของที่เป็นพนักงานบริษัทกับตัวบริษัทเอง โดยในส่วนของพนักงานนั้นจะได้รับเงินสมทบจากบริษัทเพิ่มเข้ามา และได้รับการลดหย่อนภาษี ซึ่งดีกว่า RMF (กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ) เพราะไม่มีเงินสมทบจากนายจ้าง

นอกจากนั้นแล้วสามารถที่จะลดหย่อนภาษีโดยการกระจายรายได้ของครอบครัว คือการใช้เด็กและคนชราให้เป็นประโยชน์ กล่าวคือ หากมีลูกก็สามารถลดหย่อนภาษีได้ 15,000 บาท แต่ถ้าลูกมีรายได้เองคือ โอนรายได้ของครอบครัว อาทิ ค่าเช่าให้กับเด็กก็สามารถหักภาษีได้เพิ่มขึ้นเป็น 30,000 บาท คนชราที่เช่นเดียวกัน การโอนรายได้ให้กับเด็กนั้นก็จำเป็นต้องโอนโฉนดบ้านเช่าให้ เพียงแต่จดทะเบียนสิทธิในบ้านเช่าระยะสั้น ปีต่อปี หรือ 3 ปี 5 ปีก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องโอน

การลดการเสียภาษีอีกช่องทางหนึ่งที่ควบคู่ไปกับการลงทุนคือ การเข้าไปลงทุนในหน่วยลงทุนของกองทุนต่างๆ ซึ่งดร.สุวรรณยอมรับว่าเป็นผู้หนึ่งที่สามารถสร้างรายได้จากการเข้าไปลงทุนในกองทุนต่างๆ

“ชีวิตนี้ที่มีรายได้มาก ส่วนหนึ่งเพราะใช้กองทุนต่างๆ เริ่มต้นด้วยกองทุนของบลจ. ทหารไทยที่ได้กำไรจากการลงทุนของกองทุนทำให้สินทรัพย์มีการเติบโตขึ้น”

ข้อดีของการลงทุนในกองทุนคือ ไม่ต้องเสียภาษีจากเงินปันผล ซึ่งหากว่าเข้าไปลงทุนในตลาดหุ้นโดยตรงนั้น เมื่อได้รับเงินปันผลก็ต้องเสียภาษี 10% นอกจากนี้ การซื้อขายก็

สะดวก มีความคล่องตัวในการซื้อหรือขายผ่านสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ และยังได้รับดอกเบี้ยเป็นรายวันด้วย

ดร.สุวรรณมีกลเม็ดเคล็ดไม่ลับฝากมาบอกด้วยว่า การลงทุนในกองทุนรวมที่มีนโยบายการลงทุนในหุ้นนั้นควรที่จะเข้าซื้อและขายอย่างต่ำปีละ 1 ครั้ง หรือปีละ 3-4 รอบก็พอ เมื่อดัชนีตลาดหุ้นมีการปรับตัวลดลงและสูงขึ้นทำให้อัตราผลตอบแทนที่ได้อยู่ในระดับ 3-4 % ก็น่าจะเพียงพอ เมื่อเทียบกับอัตราดอกเบี้ยในปัจจุบันที่อยู่ในระดับต่ำ และที่อยากฝากเอาไว้มากๆ คือ มีความโลภในระดับหนึ่งก็เพียงพอ ที่สำคัญอย่างมีความโลภมากเกินไป

ส่วนการลงทุนในทรัพย์สินต่างๆ ก็มีการลงทุนในทรัพย์สินที่มีค่า อาทิ เพชร พลอย ทองคำต่างๆ ซึ่งก็มีประโยชน์ เพราะนอกเหนือจากเป็นของที่มีค่าทางด้านจิตใจแล้ว ยังสามารถตีราคาเป็นเงินดอลลาร์ได้ ซึ่งนอกจากจะได้รับผลตอบแทนจากการที่ราคามีการปรับตัวขึ้น ยังได้รับการยกเว้นภาษีการขายอีกด้วย การลงทุนในเงินตราต่างประเทศก็มีความน่าสนใจเช่นกัน โดยในขณะนี้ มีหลายช่องทาง เช่น อาจจะไปลงทุนในกองทุน FIF ที่ไปลงทุนในต่างประเทศ ซึ่งต้องพิจารณาถึงนโยบายของแต่ละกองทุนด้วยว่าลงทุนในทรัพย์สินอะไรในต่างประเทศ ตอนนี้อัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศอยู่ในระดับ 4-5% ซึ่งถือว่าสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยในประเทศ แต่จำต้องระวังในเรื่องของการขาดทุนอัตราแลกเปลี่ยนได้ เพราะแนวโน้มค่าเงินบาทเทียบกับสกุลดอลลาร์มีโอกาสที่จะแข็งค่าได้มากขึ้น เนื่องจากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ(GDP)ของไทยอยู่ในระดับที่ดีหรือประมาณ 4-5%

ดร.สุวรรณได้กล่าวเสริมถึงประเด็นการออมเงินว่า ควรที่จะเริ่มต้นออมเร็ว เริ่มออมตั้งแต่วันนี้และออมอย่างสม่ำเสมอ หากไม่รู้และเข้าใจในการลงทุนใดๆ ก็อย่าไปลงทุน อาทิ การลงทุนในหุ้น เป็นต้น

ท้ายที่สุด ดร.สุวรรณได้กล่าวให้ข้อคิดที่น่าสนใจว่า เมื่อมีเงินเพียงพอที่ต้องการแล้วก็ควรมองหาความอบอุ่นในครอบครัว และให้กิดดี ทำบุญมากๆ

